

BÖLÜM 6

Küçük Çocuklarda Beslenme ve İlişkili Bozukluklar, Aile Tutumları Nasıl Olmalıdır?

Hatice ÜNVER¹

KÜÇÜK ÇOCUKLARDA BESLENME VE İLİŞKİLİ BOZUKLUKLAR

Erken çocukluk döneminde görülen beslenme ile ilişkili sorunların çoğunun geçici olduğu bilinmektedir. Yaşına uygun fiziksel ve ruhsal gelişim gösteren çocuklarda dönem dönem beslenme ile ilgili zorluklar görülebildiği gibi ek fiziksel ya da ruhsal hastalığı olan çocuklarda bu sorunların daha fazla saptanabildiği de belirtilmektedir. Beslenme ve yeme davranışının gelişimi doğum öncesi dönemden itibaren başlayan bir süreci ifade etmektedir. Ayrıca yeme davranışının gelişiminde çocuğun mizacı ve duyuşsal gelişim özellikleri, ailenin yeme kültürü, ebeveyn çocuk arasındaki ilişkinin düzeyi gibi pek çok faktör rol oynamaktadır. Bu bölümde bebeklik sonrası erken çocukluk döneminde görülen beslenme bozuklukları ve bu yaşa uygun davranışçı tutum önerileri ele alınacaktır. Öneriler yeme davranışının gelişmemesi ya da geç gelişmesi, iştahsızlık ve seçici/kısıtlı yeme davranışları gibi sık görülen zorluklara yönelik düzenlenmiştir. Beslenme ve yeme bozuklukları 3'e ayrılmaktadır: Pika, Geviş Getirme (Geri Çıkarma) Bozukluğu ve Kaçınan/Kısıtlı Yiyecek Alımı Bozukluğu.

Pika

Pika; en az bir ay süreyle besin değeri olmayan maddelerin yenmesi ile karakterize olup, bu maddelerin yenmesi çocuğun gelişim düzeyi ile uyumsuzdur ve bu davranış kültürel bir uygulamanın parçası değildir. Kağıt, boya parçaları, ip, saç,

¹ Doç. Dr., Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları AD., drhaticeunver@gmail.com, ORCID iD: 0000-0003-2067-9770

kinizin bu süreçten güçlenerek çıkmasını sağlayabilirsiniz. Eğer hep endişeli bir şekilde bu soruna yaklaşırsanız, olmasından korktuğunuz senaryoların daha fazla zihninize doluşmasına yol açarak korkulan durumların gerçekleşmesine istemeden katkıda bulunursunuz (kendini gerçekleştiren kehanet).

Sonuç olarak; çocuğun yeme davranışının dönem dönem değişebileceği, herhangi bir fiziksel hastalığa ya da stresli yaşam olayına iştah azalmasının eşlik edebileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Böyle zamanlarda iştahsızlığa değil, bu duruma yol açabilecek altta yatan nedenlere odaklanılmalı, çocuk zorlanmamalı, geçici bir dönem yaşandığı düşünülmelidir.

KAYNAKLAR

1. American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders* (5th ed.). Arlington, VA: American Psychiatric Publishing.
2. Bryant-Waugh, R. (2019). Feeding and eating disorders in children. *Psychiatric Clinics of North America*. 42(1): 157-167.
3. Bolat, Ö. (2016). *Beni Ödülle Cezalandırma*. İstanbul: Doğan Egmont Yayıncılık.
4. Chatoor, I. (2007). Classifying feeding disorders of infancy and early childhood. *Age and Gender Considerations in Psychiatric Diagnosis: a Research Agenda for DSM-V*: American Psychiatric Publishing. 227-243.
5. Henry, D.A, Kane-Wineland, M., & Swindeman, S. (2013). *Tools for Tots-Sensory Strategies for Toddlers and Preschoolers*. Occupational Therapy Services Inc.
6. Hergüner, S. (2008). *Bebek ya da Küçük Çocuklarda Beslenme ve Yeme Bozuklukları*. Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Temel Kitabı içinde. Çuhadaroğlu Çetin, F., editör. Ankara: Hekimler Yayın Birliği: 394-407.
7. ICDL-DMIC Work Groups. (2012). *Diagnostic Manual for Infancy and Early Childhood*. Bethesda, Mar: Interdisciplinary Council on Developmental and Learning Disorders.
8. Karabekiroğlu, K. (2009). *Anne Babalar için Bebek Ruh Sağlığı Rehberi*. İstanbul: Say Yayınları.
9. Karabekiroğlu, K. (2012). *Bebek Ruh Sağlığı (0-4 yaş) Temel Kitabı*. Ankara: Türkiye Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneği Yayınları.
10. Kavurma, C. (2020). *Bebek ve Küçük Çocuklarda Beslenme ve Yeme Bozuklukları*. Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi içinde. Ercan, E.S., Bilaç, Ö. Yazıcı Perçinel, İ., Kütük, M.Ö., ... (editörler). Ankara: Akademisyen Yayınevi: 583-597.
11. Nicholls, D., & Bryant-Waugh, R. (2009). Eating disorders of infancy and childhood: definition, symptomatology, epidemiology, and comorbidity. *Child and Adolescent Psychiatric Clinics of North America*. 18 :17-30.
12. Norris, M.L., Robinson, A., Obeid, N., Harrison, M., Spettigue, W., & Henderson, K. (2014). Exploring avoidant/restrictive food intake disorder in eating disordered patients: A descriptive study. *Int J Eat Disord*. 47(5): 495-499.
13. Roberts, M.C. (2003). *Handbook of Pediatric Psychology*. New York: The Guilford Press.
14. Siegel, D.J., & Payne Bryson, T. (2011). *The whole-brain child: 12 revolutionary strategies to nurture your child's developing mind*. Bantam Books.
15. Yavuzer, H. (2021). *Çocuk Eğitimi El Kitabı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
16. Zero to Three. (2016). *Diagnostic Classification of Mental Health and Developmental Disorders of Infancy and Early Childhood (DC:0-5)*. Washington, DC: Zero to Three Press.